

II. DOKUMENTY STOLICY APOSTOLSKIEJ

1. KONGREGACJA DS. KULTU BOŻEGO I DYSCYPLINY SAKRAMENTÓW

a. Pismo do Przewodniczących Krajowych Konferencji Biskupich na temat tłumaczenia wyrażenia „pro multis”

Prot. n. 467/05/L

Città del Vaticano, 17 października 2006

Eminencjo, Księżę Kardynale,
Ekscelencjo, Księżę Biskupie,

w lipcu 2005 r. tutejsza Kongregacja ds. Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, w porozumieniu z Kongregacją Doktryny Wiary, zwróciła się do wszystkich przewodniczących Konferencji Biskupów z prośbą o opinię na temat tłumaczenia w różnych językach narodowych wyrażenia *pro multis* w formule konsekracji Najświętszej Krwi, podczas sprawowania mszy św. (Prot. n. 467/05/L, z dnia 9 lipca 2005 r.).

Odpowiedzi, które napłynęły z poszczególnych Konferencji Biskupów, zostały przestudiowane przez obydwie Dykasterie, a raport w tej sprawie przedstawiono Ojcu Świętemu. Stosując się do otrzymanych od niego wskazań, tutejsza Kongregacja informuje obecnie Jego Ekszelencję, o tym, co następuje:

1. Już od pierwszych wieków w tekście przekazanym przez Kościół, słowa odpowiadające wyrażeniu *pro multis*, były formułą używaną w Rycie Rzymskim sprawowanym po łacinie. Na przestrzeni ostatnich 30 lat, w niektórych tekstach zatwierdzonych w językach narodowych, dokonano jednak w tłumaczeniu pewnej interpretacji, np. „for all”, „per tutti”, itp.
2. Nie ma wątpliwości, co do ważności Mszy św. sprawowanej z użyciem formuły należycie zaaprobowanej, zawierającej wyrażenie równoznaczne słowom „za wszystkich”, jak potwierdziła to już Kongregacja Doktryny Wiary (cf. *Sacra Congregatio pro Doctrina Fidei, Declaratio de sensu tribuendo approbationi versionum formularum sacramentalium, 25 ianuarii 1974, AAS 66 [1974] 661*). Rzeczywiście, formuła „za wszystkich” odpowiadałaby pewnej poprawnej interpretacji zamysłu Pana wyrażonemu w tekście, ponieważ stanowi dogmat wiary, że Chrystus umarł na krzyżu za wszystkich ludzi (por. *J 11,52; 2 Kor 5, 14-15; Tt 2,11; 1.7 2,2*).
3. Tym niemniej, istnieje wiele argumentów przemawiających na korzyść bardziej precyzyjnego tłumaczenia tradycyjnej formuły *pro multis*.
 - a. Ewangelie synoptyczne (*Mt 26,28; Mk 14,24*) w wyraźny sposób nawiązują do „wielu” (πολλων), za których Pan złoży Ofiarę, a niektórzy bibliści podkreślają związek tych słów z prorocstwem Izajasza (53,11-12).

- W redagowaniu tekstów Ewangelii nie było żadnych przeszkód aby pojawiły się słowa „za wszystkich” (por. np. *Łk* 12,41), a jednak w przekazie o ustanowieniu Eucharystii spotykamy się ze sformułowaniem „za wielu”, które w takiej właśnie postaci zostało wiernie przekazane przez większość współczesnych przekładów biblijnych.
- b. W Rycie Rzymskim, sprawowanym po łacinie, przy konsekracji wina wypowiadano zawsze słowa *pro multis*, nigdy natomiast *pro omnibus*.
 - c. Anafora różnych rytów wschodnich, w języku np. greckim, syryjskim, armeńskim czy językach słowiańskich, zawierają formułę odpowiadającą łacińskiemu *pro multis*.
 - d. Wyrażenie „za wielu” jest wiernym tłumaczeniem słów *pro multis*, podczas gdy „za wszystkich”, jest raczej wyjaśnieniem, które w sensie właściwym należy do katechezy.
 - e. Wyrażenie „za wielu”, pozostając otwarte na włączenie w swój zakres każdej pojedynczej osoby, uświadamia zarazem fakt, że zbawienie nie dokonuje się w sposób mechaniczny, bez własnej woli czy współdziałania. Każdy wierzący jest bowiem zaproszony, aby przyjął w wierze dar, który jest mu ofiarowany i aby przyjął życie nadprzyrodzone przygotowane dla tych uczestników dokonującego się misterium, którzy żyją z nim w zgodzie. W ten właśnie sposób zostają oni zaliczeni do owych „wielu”, o których mowa w tekście.
 - f. Zgodnie z zaleceniem Instrukcji *Liturgiam authenticam*, należałoby podjąć wysiłek bardziej wiarygodnego tłumaczenia tekstów łacińskich z edycji typicznych.

Konferencje Biskupów tych krajów, gdzie formuła „za wszystkich” lub formuły do niej podobne są aktualnie w użyciu, proszone są, aby w najbliższym czasie, jednego lub dwóch lat, przygotować wiernych podczas katechezy, na wprowadzenie w języku narodowym dokładnego tłumaczenia formuły *pro multis* (np. „for many”, „per molti”, „za wielu” – jak dotychczas w mszale dla diecezji polskich), która pojawi się w następnym tłumaczeniu Mszału Rzymskiego, po zatwierdzeniu go przez biskupów i Stolicę Świętą do użytku w ich krajach.

Korzystam z okazji, aby Jego Eminencji/ Jego Ekscelencji przesłać wyrazy mojego szacunku i najserdeczniejsze pozdrowienia w Panu

Francis Kard. Arinze
Prefekt Kongregacji

Ks. Mario Marini
Podsekretarz

(Tłumaczenie przekazane przez Kongregację)